

≡ Eesti
≡ Kontsert

PÄRNU
KLAVER

KLAVERIDUO

Randvere Šervenikas

admirals

Eesti Kontserdi hooaja peatoetaja

admirals.group

T 15. APRILL 2025 19.00 Pärnu kontserdimaja

KLAVERIDUO

Randvere Šervenikas

KAVA

Franz Schubert (1797–1828)

Fantaasia f-moll D. 940, *op. posth.* 103 (1828)

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875–1911)

Sümfooniline poem „Miške“ / „Metsas“ (1900–1901), klaveriseade neljale käele

Urmas Sisask (1960–2022)

„Linnutee“ „Tähistaeva tsüklist“ nr 3 „Eesti rahva taevas“ *op.* 94 (2004)

Claude Debussy (1862–1918)

„Petite suite“ / „Väike süit“ L. 65 (1888–1889)

1. „En bateau“ / „Paadisõit“ (*Andantino*)
2. „Cortège“ / „Rongkäik“ (*Moderato*)
3. Menuett (*Moderato*)
4. Ballett (*Allegro giusto*)

Vaheajata kontsert kestusega 1 t 10 min

Tunnustatud ja pikalt koos tegutsenud ning üksteist muusikaliselt imeliselt tunnetav klaveriduo esitab neljal käel romantilist klaverimuusikat. Kui klaveri sooloõhtut võib võrrelda sümfoonia-kontserdiga klaverile, siis nelja käe klaverirepertuaar kõlab otsekui kõigi žanrite suurejooneline koondpalett, mille värvid ja varjundid on topeltvõimsad. Nii saab romantilise muusika klaveriõhtust erakordne tunnete ja emotsioonide täius, kus võimas on veelgi võimsam ning habras ja õhuline veelgi peenetundelisem ja pastelsem.

Franz Schuberti eluajal sai üha rohkem Viini keskklassi peresid lubada endale klaveri soetamist. Kuna ühes peres oli sageli mitu klaverimängijat ja teise pilli hankimine liiga kulukas, tekkis kasvav nõudlus koduseks musitseerimiseks mõeldud nelja käe klaverirepertuaari järele. Schubert täitis seda nišši rikkalikult, luues oma lühikese elu jooksul üle 40 teose neljale käele, alates marssidest, rondodest ja fantaasiatest kuni sonaatideni. Need kujunesid helilooja peamiseks sissetulekuallikaks ja moodustasid autori eluajal suurema osa tema trükitud instrumentaalkompositsioonidest. Neljale käele on kirjutatud ka Schuberti varaseim teadaolev teos – fantaasia G-duur

13-aastase autori sulest. Sama žanri poole pöördus ta oma elu lõpuaastal, kui ta komponeeris oma kuulsaima klaverioopuse neljale käele – **fantaasia f-moll D. 940**. See ulatuslik ja draamaatiline meistriteos on vaevalt amatöörmängijatele jõukohane, vaid eeldab esmaklassilisi esitajaid ja keskendunud süvenemist. Fantaasia järgib ülesehituselt neljaosalist sonaaditsükli (*allegro*, aeglane osa, skertso ja finaali), mis on liidetud katkematuks tervikuks, ühendavaks niidiks nukker algusteema, mis hiljem korduvalt naaseb.

1828. aasta mais esitasid Franz Lachner ja Schubert teost sõprade ringis ühel šubertiaadil. Autor valmistas fantaasia publitseerimiseks ette ja esitles oma kirjastajale kui näidet tema „püüdlustest kõrgeima kunsti poole“, ent liigse keerukuse tõttu jättis publitseerija selle avaldamata. Teos nägi Schuberti sõprade eestvõttel trükivalgust kolm kuud pärast helilooja surma. Trükisel (mitte autograafil) seisab pühendus Karoline Esterházy von Galántale, kes oli olnud Schuberti klaveriõpilane. Teatavasti olid heliloojal tema vastu tunded, mis jäid aga ühepoolseks. Kord küsinud Karoline talt naljatamisi, miks ta pole talle ühtki teost pühendanud, mille peale vastanud Schubert: „Mis mõtte sellel on? Kõik on niikuinii Teile pühendatud.“

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis tegutsemisperiood 19.–20. sajandi vahetusel langes kokku Leedu rahvusliku ärkamisajaga ning ta tähendab Leedule sama palju kui Edvard Grieg Norrale või Jean Sibelius Soomele. Tema anded avaldusid nii helilooja kui maalikunstnikuna, ent tema mitmekülgsed huvid laienesid ka geoloogiale, ajaloolle, keemiale, geomeetriale, füüsikale, astronoomiale, astroloogiale, mütoloogiale, keeltele, filosoofiale ja religioonile. Kompositsiooni õppis ta Varssavi Muusikainstituudis ja Leipzigi Konservatooriumis, maalikunsti aga Varssavi Kaunite Kunstide Koolis.

Vaid 35-aastaseks elanud **Čiurlionis** jättis endast maha üle 350 helitöö ja üle 400 maali. Teda peetakse nii leedu rahvusliku muusika alusepanijaks kui ka rajaleidjaks oma kodumaa kaasaegses muusikas. Valdav osa tema kompositsioonidest on klaveriteosed, mille kõrval on ta loonud ka koorilaule ja kammermuusikat. Autori kaks sümfoonilist poemi „**Metsas**“ (1900–1901) ja „**Meri**“ (1903–1907) on leedu muusikaloos esimesed näited omas žanris. Neist esimene kuulub helilooja noorusaja loomingusse, olles kirjutatud Varssavis toimunud kompositsioonikonkursiks, kus teos arvati preemia vääriliseks. Helilooja loodusarmastusest kantud romantilise kõlapildiga muusikaline

maaling „Metsas“ väljendab Čiurlionise sõnul soovi panna kuulaja tajuma müstilisi vibratsioone tema kodumaa metsades. „See algab laiade ja rahulike akordidega, mis on sama laiad ja rahulikud kui Leedu määndide kahin.“ (Čiurlionis)

Oopus kannab pühendust Eugeniusz Morawskile – Čiurlionise sõbrale ja õpingukaaslaslele Varssavi Muusikainstituudi päevilt. Teos jõudis esiettekandeni 1912. aastal Peterburis autori esimese surmaaastapäeva puhul toimunud mälestuskontserdil. Täna kuuleb teost klaveriseades neljale käele (seadja nimi pole teada).

Urmas Sisask on jäädvustanud end eesti muusikamaastikule oma „kosmilise helikeelega“. Astronoomia kõrval on tema muusika lätetekes euroopalik vaimuliku muusika traditsioon, ent ka runolaul ja ürgsed rituaalid. Sisaski mahukas looming ulatub lava- ja orkestrioopustest väikevormide, vokaalteoste ja loodusfilmide taustamuusikani. Suure populaarsuse on pälvinud helilooja koorilooming, mille kaudu tuntakse teda kõige enam ka väljaspool Eestit.

Sisask leidis, et galaktikad, tähed, planeedid, komeedid ning teised kosmilised kehad ja süsteemid on tänu gravitatsiooniseadustele universumi ehk „hiiglaoreli“ viled ning pidas oma missiooniks

universumi muusikainstrumendi kooskõla tundmaõppimist ja rahvale kuuldavaks tegemist. Tema ulatuslikumad astronoomia-ainelised teosed kuuluvad klaverimuusika valdkonda, nende seas viis „Tähistaeva tsükli“. Tänaasel kontserdil kõlab viimane pala „Linnutee“ „Tähistaeva tsüklist“ nr 3 „Eesti rahva taevas“ op. 94, mis valmis 2004. aastal festivali Eesti Muusika Päevad tellimusel ning kannab pühendust Lauri Väinmaale.

„Paljud legendid jutustavad 150 tähest moodustunud Linnuteest kui lindude rännakute rajast, kustkaudu meie hinged teistpoolsusse pääsevad. Eestlastele näitab Linnutee võõrale maale lendavate lindude teed. Näiteks Tapal ja Kadrinas arvati: kui tähisel õhtul välja minna ja vaadata taeva laotust, siis võib taevast näha teesarnast kuma, mis ületab taeva põhjalõuna suunas. Seda kuma teed peetaksegi Linnuteeks. Sellepärast, et vanarahva jutu järgi lendavad linnud just selle kuma järele siia ja siit tagasi. Läänemaal nimetati Linnuteed „Taevapeenar“; Hageris ja Kohilas aga „Kuratee“, mille heleduse järgi ennustati ka ilma: „Kui Linnutee selgesti paistab, tuleb talvel külma, suvel sooja ja ilusat ilma. Kui ta tume on, tuleb sajune ilm.“

Et aga Linnutee on siiski tähtedest moodustunud süsteem, tähendab minu jaoks igavikku. Meie palved, unistused, soovid on suunatud ürgsusesse, igavikku ja meile kõigile on antud võimalus seda rada käia.“ – Urmas Sisask

„Ma armastan muusikat kirglikult. Seetõttu püüan seda vabastada viljatutest traditsioonidest, mis seda lämmatavad,“ tähendas **Claude Debussy**, kelle värvidest ja varjunditest tulvil helikeel mõjus 19.–20. sajandi vahetuse Prantsuse muusikamaastikul värske tuulepuhanguna. Temast hakati rääkima kui muusikalisest impressionistist, ja kuigi Debussy ise ei soovinud end selliselt sildistada, osutus tema isikupärase helikeele väljaarendamine muusika tulevikusuuna suhtes sama tähtsaks kui impressionistide teosed 20. sajandi maalikunstile.

Claude Debussy õppis Pariisi konservatooriumis nii klaverit kui ka kompositsiooni ning kirjutas kogu loometee vältel oma pillile miniatuure, mis leidsid koha klaverirepertuaari kullafondis. Autori varasesse loominguaega kuuluv klaveriduett „**Petite suite**“ („**Väike süit**“) L. 65 valmis aastail 1888–1889 ning kõlas esmakordselt 2. veebruaril 1889 privaatkontserdil Pariisi salongis, kus autoriga koos

musitseeris kirjastaja Jacques Durand. Võimalik, et teos sündis just tema õhutusel, kantuna soovist rahuldada amatöörmuusikute suurt nõudlust neile jõukohase kammerrepertuaari järele – igatahes üllitas Durand süidi juba samal kuul. Sihtgrupile mõeldes pole Debussy teost koormanud üleliigse keerukusega, vaid loonud võluva ja mängurõõmu pakkuva dueti, milles mõlemal mängijal on enam-vähem sarnase kaaluga partiid.

„Väike süit“ koosneb neljast lühikesest karakterpalast, millest kaks esimest on inspireeritud Paul Verlaine'i luulekogust „Fêtes galantes“ („Galantsed peod“, 1869). Avapala „En bateau“ („Paadisõit“) on barkarool, kus õõtsuvate arpedžode taustal hõljub lüüriline meloodia, maalides pildi mänglevatest lainetest kuuvalgel ööl. Koomilise alatooniga teise osa aluseks on Verlaine'i luuletus „Cortège“ („Rongkäik“), mis kirjeldab aristokraatlikku daami koos oma lemmiklooma ja teenijaga. Kolmas osa on väärikas ja graatsiline menuett ning süidi lõpetab hoogne ja rütmikas „Ballett“.

Evelin Kõrvits

Foto: Kaupo Kikkas

Karismaatiline ja mitmekülgne muusik **Johan Randvere** on oma põlvkonna eredamaid pianiste. Ta esineb regulaarselt solisti ja kammermuusikuna Eestis ja väljaspool ning on astunud üles legendaarsetes saalides, nagu New Yorgi Carnegie Hall ja Moskva konservatooriumi Suur saal. Randvere on andnud kontserte Eestis, Lätis, Leedus, Soomes, Hollandis, Itaalias, Valgevenes, Venemaal, USAs jm.

Ta on esinenud solistina paljude orkestrite ees: Läti Riiklik Sümfooniaorkester, Tjumeni Filharmooniaorkester, Valgevene Raadio Sümfooniaorkester, ERSO, Tallinna Kammerorkester jt, ning teinud koostööd dirigentidega nagu

Kristiina Poska, Risto Joost, Toomas Vavilov, Grigori Soroka, Jüri Alperthen, Erki Pehk, Mihhail Gerts, Sasha Mäkilä, Kaspar Mänd ja Jaan Ots.

Randvere on pälvinud auhindu paljudel üleriigilistel ja rahvusvahelistel konkurssidel, sh I preemia rahvusvahelisel pianistide konkursil Klaviermusik Vilniuses (2008), I preemia ja *grand prix* noorte muusikute konkursil Catanias (2012), I preemia ja *grand prix* Andrea Baldi nimelisel rahvusvahelisel klaverikonkursil Itaalias (2014), II preemia EPTA konkursil Belgias (2010) ja II preemia VIII Eesti pianistide konkursil (2014). Johan Randvere on ka Pille Lille Muusikute Toetusfondi noore muusiku auhinna (2014), kultuurkapitali stipendiumi „Ela ja sära“ (2017) ja Artur Lemba nim loominguulise stipendiumi laureaata (2019).

Hinnatud kammermuusikuna esineb Randvere regulaarselt väljapaistvate instrumentalistide ning lauljatega Eestist ja mujalt. Randvere klaveritrio pälvis publikupreemia ja Holland Music Sessionsi preemia konkurssfestivalil „Con Brio 2010“. Ta on teinud muusikalise kujunduse lavastustele „Uhkus ja eelarve“ ning „Elagu, mis põletab!“. Johan oli ETV saate „Klassikatähed 2020“ saatejuht, tal on oma YouTube'i kanal „Spotlight with Johan Randvere“ ning aastast 2020 on tal Klassikaraadios oma saade „Must ja valge klavh“.

Johan Randvere õppis Võru Muusikakoolis (õp Merike Kapp) ning Tallinna Muusikakeskkoolis Marja Jürissoni ja prof Ivari Ilja juures ning jätkas õpinguid EMTAs prof Ivari Ilja klaveriklassis ja Milano Verdi-nimelises konservatooriumis prof Valerio Premuroso käe all. Praegu õpib ta EMTA doktorantuuris prof Ivari Ilja juhendamisel.

Foto: Kaupo Kikkas

Leedu pianist **Justas Šervenikas** sündis 1987. aastal muusikute perre. Ta lõpetas Mikalojus Konstantinas Čiurlionise nimelise Riikliku Kunstide Kooli (mis on riigi prestiižseim ja vanim kunstidekool) ning jätkas õpinguid Leedu Muusika- ja Teatriakadeemias tuntud pedagoogi prof

Veronika Vitaitė juures. Aastatel 2008–2009 õppis Šervenikas klaverit Hannoveri Muusika-, Teatri- ja Meediakõrgkoolis nimekate professorite Beatrice Bertholdi ja Alexander Ivanovi juhendamisel.

Justas Šervenikas on mitmete rahvusvaheliste konkursside võitja. Ta on esinenud olulisemates kontserdipaikades oma kodumaal (Leedu Rahvuslik Ooperi- ja Balletiteater, Leedu Riiklik Filharmoonia, Klaipėda kontserdimaja, Kaunase Filharmoonia), samuti välismaal (San Luis Potosí Teatro de la Paz, Bresti ja Vitebski teatrid, Jaani kirik Peterburis, Steinway saal Aarhusis jm). Ta on mänginud koos Leedu Riikliku Sümfooniaorkestri, Leedu Muusika- ja Teatriakadeemia orkestri, Klaipėda Kammerorkestri ja San Luis Potosí sümfooniaorkestriga, pälvides suurepäraselt tagasisidet nii publikult kui ka kriitikutelt.

Alates 2015. aastast tegeleb Justas Šervenikas aktiivselt kammermuusikaga, lavapartneriteks rahvusvaheliselt tunnustatud muusikud, nagu prantsuse viiuldaja Philippe Graffine ja hollandi tenor Marcel Beekman. Alates 2019. aastast mängib Šervenikas klaveriduos koos pianist Johan Randverega, kellega ta esineb pidevalt nii Leedus kui ka Eestis.

Eesti Kontsert: produtsent Tuuli Metsoja, assistent Kaisa Kroon

≡ Eesti
≡ Kontsert

ANDREW LLOYD WEBBER

Reekviem

Maria Listra sopran • **Heldur Harry Põlda** tenor, Rahvusooper Estonia
Rahvusooper Estonia Poistekoor • **Tartu Poistekoor**
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Dirigent **Kaspar Mänd**

Britten, Pärt, Webber

N 17. APRILL 19.00 Vanemuise kontserdimaja

R 18. APRILL 19.00 Estonia kontserdisaal

L 19. APRILL 19.00 Pärnu kontserdimaja

eestikontsert.ee

HOOAJA
PEATOETAJA

admirals

LIVIKO

AUTOPARTNER

OLEREX

SORAINEN

SELVER
Hea mõte

